

BOŞANMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA (MUĞLA İLİ FETHİYE İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Araştırma Makalesi / Research Article

Gavcar, E., Noyan E. ve Gavcar Tosun, C. (2020).
Boşanmayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir
Araştırma (Muğla İli Fethiye İlçesi Örneği). *Nevşehir Hacı
Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 730-745.
DOI: 10.30783/nevsosbilen.762172

Geliş Tarihi: 08/07/2020
Kabul Tarihi: 29.12.2020
E-ISSN: 2149-3871

Prof. Dr. Erdoğan GAVCAR
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İ.İ.B.F., İşletme Bölümü
gavcar@mu.edu.tr
ORCID No: 0000-0002-2748-3933

Doktorant Elçin NOYAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü
elcinnoyan@hotmail.com
ORCID No: 0000-0003-2630-0274

Doktorant Cansu TOSUN GAVCAR
Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü
c_tosun@hotmail.com
ORCID No: 0000-0003-2750-0112

ÖZ

Toplumda istenmeyen bir durum olan boşanmaların hızla arttığı günümüzde boşanma sebeplerine etki eden faktörlerin incelenmesi önem taşımaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre yıllar itibariyle evlilik sayıları azalırken boşanma sayıları artmaktadır. Boşanmaların engellenmesi, boşanmalara etki eden faktörlerin iyi araştırılmasına bağlıdır. Bu çalışmada ülkemizde boşanma sayılarına göre iller arasında 3. sırada bulunan Muğla ili Fethiye ilçesinde boşanmış 250 kişiye yüz yüze anket uygulanarak boşanmaya etki eden faktörler araştırılmış, istatistik analizler için parametrik yöntemlerden yararlanılmıştır. Uygulanan ankette katılımcıların demografik bilgileri, anket sorularına verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik dağılımları, sorulara verilen cevapların ortalamaları analiz edilip yorumlanmıştır. Evlilik süresi üzerine etki eden faktörleri belirlemek için Katlı Korelasyon ve Regresyon analizlerinden yararlanılmış, kadın ve erkek katılımcılar arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için t-Testi yapılmıştır. Çalışma sonucunda boşanmalar üzerinde en etkili faktörün 'şiddetli geçimsizlik' olduğu, boşanan kadınların evli iken çalışmazken boşandıktan sonra çalışmaya başladıkları, maddi kaygı yaşadıkları, ailede boşanmalardan en çok etkilenen bireylerin çocuklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Boşanma, Geçimsizlik, Fethiye.

A RESEARCH ON DETERMINING FACTORS AFFECTING DIVORCE (SAMPLE OF FETHİYE DISTRICT IN MUĞLA PROVINCE)

ABSTRACT

In today's world, where divorces are rapidly increasing, which is an undesirable situation in the society, it is important to examine the factors affecting the causes of divorce. Turkey Statistical Institute, according to the yearly number of marriages is increasing the number of divorces decreased. Prevention of divorce depends on good investigation of factors affecting divorce. In this study, the factors affecting the divorce were investigated by applying a face-to-face questionnaire to 250 divorced people in Fethiye, Muğla, which is in the 3rd rank among the provinces in our country, and parametric methods were used for statistical analysis. In the study, demographic information of the participants, frequency and percentage distributions of

the answers they gave to the survey questions, averages of the answers given to the questions were analyzed and interpreted. Multiple correlation and regression analysis was used to determine the factors affecting the duration of marriage, and t-Test analysis was performed to determine whether there is a difference between male and female participants. As a result of the study, it was revealed that the most effective factor on divorces was 'severe incompatibility', that divorced women started working after divorce while they were not married, had financial anxiety, and the individuals who were most affected by divorces in the family were children.

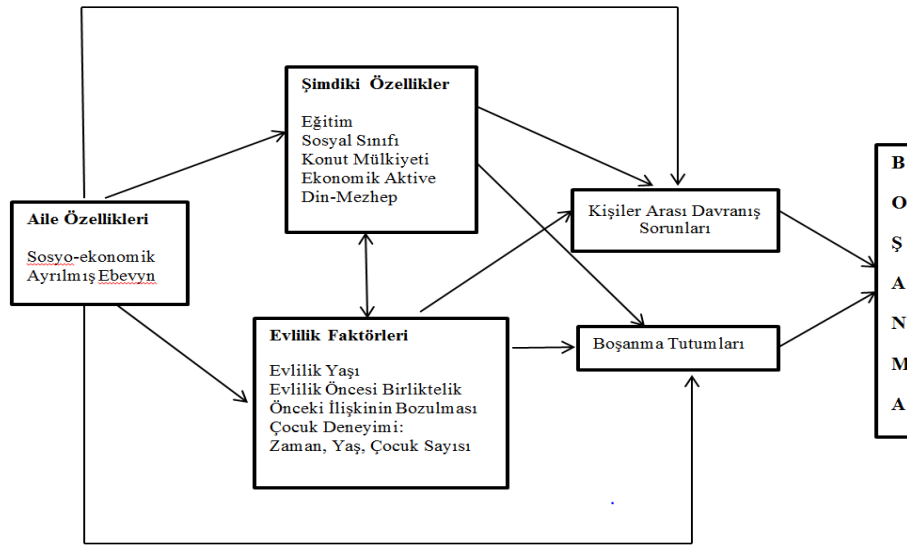
Keywords: Marriage, Divorcement, Marital Conflict, Fethiye.

1. GİRİŞ

Kadın erkek arasında başlayan ilişkinin toplumsal kurallar doğrultusunda yasal hale getirilmesi, evlilik olarak tanımlanmaktadır (Şendil ve Kızıldağ, 2005). Ailenin sağlıklı yürüyebilmesi bireyler arasındaki, sevgi, sadakat, güven, inanç gibi değerlerin yaşatılmasına bağlıdır.

Eşlerin paylaşımcı olmamaları, eşler arasındaki iletişim bozukluğu, beklentilerin karşılanmaması evlilikte mutsuzluğa sebep olur. Geçimsizlik önce ailede bulunan bireylerin ruh sağlığını olumsuz etkiler, daha sonra çatışma, sürtüşme ve tartışmalara yol açar (Köknel, 1986). Boşanma, eşlerin ilişkilerini karşılıklı sevgi, saygı, bağlılık, güven ve yaşam boyu mutluluk beklentileri üstüne kurmaları ancak bu beklentilerinin çeşitli nedenlerle karşılanamaması sonucunda evliliğin yasal olarak sonlandırılmasıdır (Sucu, 2007). Boşanma, eşler hayatta iken hukuken evlilik ilişkisinin sonlandırılmasıdır. Boşanma ile eşlerin birbirine karşı olan görev ve sorumlulukları da sona erer. Boşanma sonucunda eşler, mahkeme kararı olma şartıyla nafaka, tazminat gibi konularda karşılıklı hak ve borç sahibi olurlar. Türk Dil Kurumu'nda boşanma "eşlerden birinin boşanma ilanı alması ile evlilik birliğinin son bulması" olarak tanımlanmaktadır. Boşanmanın sosyal, kültürel, ekonomik ve kültürel birçok boyutları bulunmaktadır.

Tablo 1: Boşanma Sebepleri

Kaynak: Clarke and Berrington, 1998

Tablo 1 'de başlıca boşanma nedenleri; aile özellikleri (sosyo-ekonomik, ayrılmış ebeveyn), şimdiki özellikler (eğitim, sosyal sınıf, konut mülkiyeti, ekonomik aktivite, din, mezhep), evlilik faktörleri (evlilik yaşı, evlilik öncesi birliktelik durumu, önceki ilişkinin bozulması, çocuk deneyimi, zaman, yaş ve çocuk sayısı), kişilerarası davranış sorunları ve boşanma tutumlarıdır.

Boşanma, evlilikte yaşanan zorlukların çözümü gibi görüle de sonuçlar kişiden kişiye farklılık göstermektedir (Polat, 2012). Boşanmanın olumsuz sonuçları, bireyleri etkilediği kadar çocukları da etkilemektedir. Eşler arasındaki anlaşmazlık nedeniyle boşanma kararının alınması çocuklar üzerinde; öz benlik duygusunu, eğitim durumunu, gelecekteki medeni halini, ruh sağlığını, aile ilişkilerini etkilemektedir (Uphold vd., 2012).

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Can ve Aksu (2016), çalışmalarında boşanma sürecinde ve sonrasında kadınlar incelenmiş, kadınların boşanma kararını alırken oldukça zorlandıkları ve birçok kez düşünme ihtiyacı duydukları belirlenmiştir. Boşanma kararını almayı zorlaştıran faktörler: çocukların geleceğine duyulan kaygı, toplumun tepkileri ve kadınların ekonomik bir güvenceye sahip olmamaları olarak sıralanmış,

Eryavuz ve Birecikli (2017), çalışmalarında Türkiye’de kadınların boşanmalarını, yaşam analizi modelleri ile incelenmiş, kadının evlilik süresini etkileyen demografik ve sosyo-ekonomik faktörlere ait etkileri hızlandırılmış başarısızlık süresi modelleri kullanılmış, eşler arası kültür farkı, çocuk sayısı, kadının çalışma durumu, kadın ve erkeğin eğitim seviyesi önemli faktörler olarak bulunmuştur.

Günindi (2011), çalışmasında Türkiye’de boşanma olgusu ve kadına yönelik aile içi şiddet ilişkisi değerlendirilmiş, kadına yönelik şiddetin sonlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılması, evli çiftlere yönelik danışmanlık hizmeti verecek kurumların yaygınlaştırılması önerilmiştir.

Arıkan (1996)’ın çalışmasında boşanmaya ilişkin tutumlar araştırılmış, eşlerin yetişme tarzlarının farklılığı, erken yaşta evlenmek, dini inançlar, eğitim durumları, aile büyüklerinin istememesine rağmen evlenilmesi, eşlerden birinin daha önce evlilik geçirmiş olması, dul olması, boşanma riskini artıran, uyum sorunları, iletişimsizlik ve eş baskısı boşanma nedenleri olarak tespit edilmiştir.

Arıkan (1992), çalışmasında evlilikte geçimsizliğe neden olan konular; kocanın karısını dövmesi, kocanın içki ve kumarı, kocanın evlilik dışı ilişki kurması ve akrabalarla ilişkiler, geçim sıkıntısı, kocanın çocukları dövmesi, kocanın kıskançlığı, cinsel uyumsuzluk, çocuk bakımı ve yetiştirilmesi konusundaki farklılıklar sıralanmıştır.

Aktaş (2011), boşanma nedenleri ve sonrasında karşılaşılan güçlükler incelenmiş, kadınlarda, zina, sözlü ve/veya fiziksel şiddet, kötü alışkanlıklar ve maddi konular, erkeklerde ise evi terk etme, akrabaların ilişkilerine müdahalesi ve fikir uyuşmazlığı boşanma nedenleri olarak gösterilmiştir. Boşanma sonrası karşılaşılan sorunların, maddi durumu kötü olan bireylerde daha fazla güçlük yarattığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Uyar (1999), çalışmasında eşlerin birbirlerinden beklentilerin gerçekleşmemesinin, eşin değişmemesinin yarattığı hayal kırıklığının boşanmayı etkilediğini ortaya koyulmuştur. Boşanan kadınların büyük çoğunluğunun eşlerinden fiziksel şiddet görmüş, eşinin beğenilerine, giyimine, toplum içindeki davranışlarına aşırı müdahaleci olduğunu vurgulanmıştır.

Doğan, (2016), boşanma nedenlerine yönelik tutumlar: boşanmayı artırıcı veya engelleyici faktörlere yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışmasında, boşanma da önemli olan birinci faktörün eşlerin birbirlerine karşı ilgisizliği, sorumsuzluğu, evin ihmal edilmesi önemli faktörler olarak ortaya çıkarılmıştır.

Desrosiers ve Bourdais (1991), Kanada’da evlilik yaşının ve ilk doğum zamanının boşanmalar üzerindeki etkisi araştırılmış, kadınların evlilik yaşları ile boşanma riskleri arasında ters yönlü, çocuk sahibi olma ile boşanma arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunduğu ortaya koyulmuştur.

Tilson ve Larsen (2000), Etiyopya’da kadınlara ait boşanmayı etkileyen faktörler araştırılmış, yaşam tabloları ve Cox Regresyon Modeli yardımcılarıyla evlilik yaşının ve çocuk sahibi olmamanın boşanma riski üzerinde önemli bir etkisi olduğu ortaya koyulmuştur.

Lehrer (2006), evlilik yaşı ile evlilikteki istikrarsızlık arasındaki ilişkinin negatif yönlü olduğu ortaya koyulmuştur.

Sanizah vd. (2014), Malezya için boşanmanın belirleyicileri araştırılmış, yaşam analizi yaklaşımı ile Cox Regresyon Modeli ile erkeğin evlilik yaşının boşanmalar üzerinde önemli ve pozitif yönlü ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Kır ve Bülbül (2012), boşanma olaylarının evliliğin ilk beş yılında, eşler arasındaki yaş farkının az ve çocuk olmayan ailelerde daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Eşlerin 'şiddetli

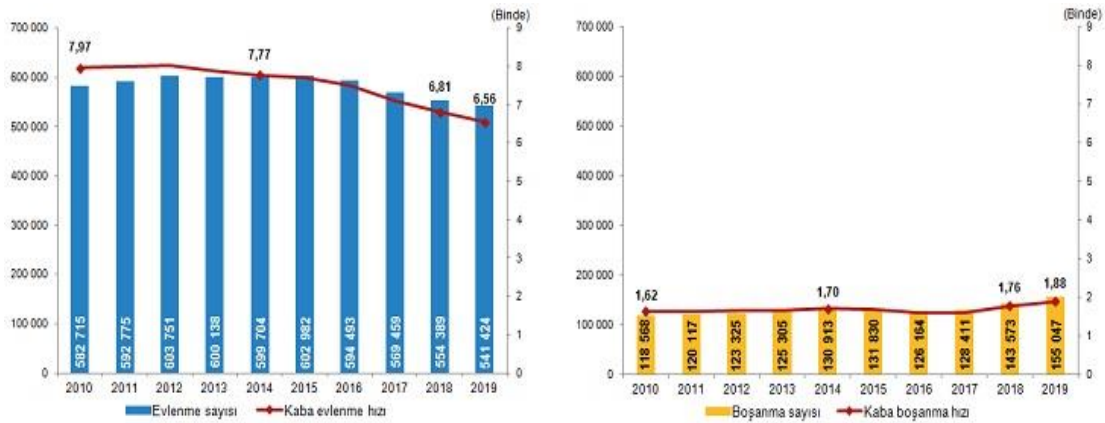
geçimsizlik' nedeni ile anlaşmalı olarak boşandıklarını, diğer sebeplerin ise 'aile içi şiddet' ve 'eşlerden birinin diğerine hakaret etmesi' olduğu sonuçlarına varılmıştır.

2.1. Türkiye'de Boşanmalar

Türkiye'de boşanmanın tarihçesi Cumhuriyet'in ilk yıllarına kadar gitmektedir. Türkiye'de, aile bağlarının sağlamlığı ve evliliklerin devamlılığı temel toplumsal normları oluşturmaktadır. Kadının ekonomik bağımsızlığının olmayışı ve toplumda boşanmış kişilere yönelik olumsuz yargıların da boşanma oranlarını etkilemektedir (Arıkan, 1992). Günümüzde, boşanma oranlarında hızlı artış görülmektedir. Türk Medeni Kanunu'nda boşanma nedenlerini özel ve genel boşanma nedenleri olarak sınıflandırmaktadır (Sucu, 2007):

- Özel boşanma nedenleri: Zina, hayata kast ve pek kötü ve onur kırıcı muamele, suç işlemek ve haysiyetsiz hayat sürmek, terk ve akıl hastalığıdır.
- Genel boşanma nedenleri: evlilik birliğinin sarsılması ve fiili ayrılık nedeniyle ortak yaşamın yeniden kurulamaması, zina nedeniyle boşanma, hayata kast, onur kırıcı davranış, suç işleme ve haysiyetsizlik nedeniyle, terk edilme, akıl hastalığı, evlilik birliğinin sarsılması (Aktaş, 2011).
- Türk Medeni Kanunu'nun dayanak kabul ettiği boşanma ilkeleri ise: kusur ilkesi, irade ilkesi, temelden sarsılma ilkesi, elverişsizlik ilkesi ve eylemli ayrılık ilkesi olarak sayılmaktadır (Güntürk, 2019).

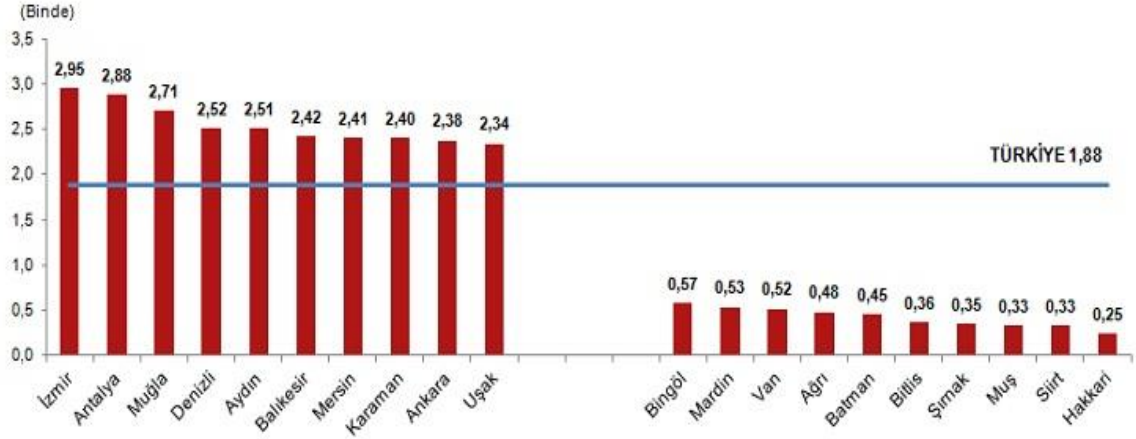
Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; 2018 yılında boşanmaların 143.573, 2019 yılında ise 155 bin 47 çift olarak gerçekleştiği açıklanmış, toplamda 139 bin 660 çocuk velayete verilmiştir (Boşanma Verileri <http://www.tuik.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 01/07/2020)).

Grafik 1: 2010-2019 Yılları Arası Evlenme ve Boşanma Sayıları

Kaynak: Boşanma Sayıları [https://www.alomaliye.com.tr.](https://www.alomaliye.com.tr/) (Erişim Tarihi: 01/07/2020).

Grafik 1 'de 2010-2019 yılları arası evlenme ve boşanma sayıları incelendiğinde 2019 yılı sonunda evlilik sayılarının azaldığı, boşanma sayılarının ise arttığı görülmektedir.

Grafik 2: 2019 Yılı Kaba Boşanma Hızının En Yüksek ve En Düşük Olduğu 10 İl

Kaynak: 2019 yılı Boşanma Sayıları <http://www.tuik.gov.tr/>. (Erişim Tarihi: 01/07/2020).

Grafik 2 'de kaba boşanma hızının 2019 yılında en yüksek olduğu il, binde 2,95 ile İzmir olmuş, İzmir'i binde 2,88 ile Antalya, binde 2,71 ile Muğla izlemiştir. Kaba boşanma hızının en düşük olduğu il ise binde 0,25 ile Hakkari olmuştur. Bu ili binde 0,33 ile Siirt ve Muş takip etmiştir.

Tablo 2: Evliliklerin Bitiş Nedenleri

Evliliklerin Bitiş Nedenleri(2018)	
Akıl Hastalığı	46
Bilinmeyen	1852
Cana Kast	40
Cürüm ve Haysiyetsiz Yaşam	45
Diğer	725
Geçimsizlik	139.481
Terk	161
Zina	98

Kaynak: Boşanma Sebepleri <https://www.biruni.tuik.gov.tr/>. (Erişim Tarihi: 01/07/2020)

Tablo 2' de 2018 yılında evliliklerin bitiş nedenleri yer almaktadır. Buna göre; 143.573 evlilikten 139.481'inin bitiş nedeninin 'geçimsizlik' olduğu daha sonra ise 1852 adet ile 'bilinmeyen sebeplerin' bunu takip ettiği görülmektedir.

Tablo 3: Fethiye'de Boşanma Sayıları

Yıllar	Boşanma Sayıları	Atış %
2015	489	---
2016	506	3,47
2017	508	0,39
2018	512	0,78
2019	579	13,08

Kaynak: Fethiye Nüfus Müdürlüğü, 2019

Tablo 3'te yer alan Fethiye'de boşanma sayıları incelendiğinde, boşanmalar her yıl artış eğiliminde olup özellikle 2019 yılındaki artış dikkat çekicidir.

3. MATERYAL ve METOT

Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Fethiye'de ikamet eden 250 birim boşanan kadın ve erkeğe yüz yüze 25 sorudan oluşan anket uygulanarak veriler toplanmıştır. Soruların 13 tanesi boşanmaya etki edebilecek sorulardan oluşmaktadır. Verilerin istatistik analizine başlanmadan önce anketin güvenilirlik Cronbach's Alpha değeri 0,85 ve verilerin normal dağıldığı bulunmuştur. Bu nedenle istatistik analizler için parametrik yöntemlerden yararlanılmıştır. Ankete katılanların demografik bilgileri, anket sorularına verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik dağılımları, sorulara verilen cevapların ortalamaları analiz edilip yorumlanmıştır. Evlilik süresi üzerine etki eden faktörleri belirlemek için katlı korelasyon ve regresyon analizinden yararlanılmış, kadın ve erkek katılımcılar arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için t-Testi ile analiz yapılmıştır. Bu araştırmada Muğla ili Fethiye İlçesinde evliliklerini sürdürmeyi boşanmış olan kadın veya erkek 250 kişiye yüz yüze anket uygulanarak boşanmalarına etki eden faktörler araştırılmıştır. Yapılan istatistiklere göre Muğla ili, boşanma sayıları İzmir ve Antalya illerinden sonra 3. sırada yer almaktadır.

4. BULGULAR

Analizler, SPSS 20 Programı ile edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde:

Tablo 4: Boşanan Katılımcıların Cinsiyetleri

Cinsiyet		
	Frekans	Yüzde
Kadın	136	54,4
Erkek	114	45,6

Tablo 4'te katılımcıların 136'sının kadın, 114'ünün erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Boşanan Katılımcıların Eğitim Durumları

Eğitim				
	Kadın		Erkek	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Lisans	62	24,8	67	26,8
Önlisans	29	11,6	48	19,2
Lise	92	36,8	87	34,8
İlköğretim	67	26,8	48	19,2

Tablo 5'te boşanan katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde, kadın katılımcıların %36,8'i, erkek katılımcıların ise %34,8'inin lise mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 6: Boşanan Katılımcıların Yaş Farkları

Yaş Farkı				
	Erkek		Kadın	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
0	24	9,6	224	89,6
1,00	30	12	5	2,0
2,00	35	14	12	4,8
3,00	44	17,6	4	1,6
4,00	44	17,6	2	,8
5,00	33	13,2	1	,4
6,00	14	5,6	1	,4
7,00	7	2,8	1	,4
8,00	7	2,8		
9,00	5	2		
10,00	2	0,8		
11,00	1	0,4		
12,00	3	1,2		
15,00	1	0,4		

Tablo 6'da boşanan katılımcıların yaş farkları incelendiğinde çoğunlukla erkeklerin kadınlardan 3 ve 4 yaş daha büyük oldukları (%17,6) görülmektedir.

Tablo 7: Boşanan Katılımcıların Evlilik Süreleri

Evlilik Süresi					
	Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde
1,00	10	4,0	11,00	3	1,2
2,00	22	8,8	12,00	14	5,6
3,00	30	12,0	13,00	10	4,0
4,00	24	9,6	14,00	5	2,0
5,00	25	10,0	15,00	10	4,0
6,00	25	10,0	16,00	2	,8
7,00	17	6,8	18,00	3	1,2
8,00	24	9,6	19,00	1	,4
9,00	13	5,2	20,00	1	,4
10,00	10	4,0	25,00	1	,4
Toplam	250	100	Toplam	250	100

Tablo 7'de boşanan katılımcıların evli kalma sürelerinin ise daha çok 3 yıl olduğu (%12) görülmektedir.

Tablo 8: Boşanan Katılımcıların Çalışma Durumları

Çalışma Durumu				
Boşanmadan Önce	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
	Kadın		Erkek	
Çalışmıyor	125	50,0	13	5,2
Kamu	38	15,2	56	22,4
Özel sektör	81	32,4	102	40,8
Kendi İşi	6	2,4	79	31,6
Boşandıktan Sonra				
Çalışmıyor	99	39,6	12	4,8
Kamu	42	16,8	55	22,0
Özel Sektör	100	40,0	101	40,4
Kendi İşi	9	3,6	82	32,8

Tablo 8'de boşanan kadın katılımcıların %50'sinin boşanmadan önce çalışmadıkları, erkek katılımcıların ise %40,8'inin özel sektörde çalıştıkları, boşandıktan sonra ise kadınların %40'ünün, erkeklerin ise %40,4'ünün özel sektörde çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 9: Boşanan Katılımcıların Gelir Düzeyleri

Gelir				
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
	Kadın		Erkek	
Yok	119	50,8	8,0	3,2
1-2020	41	16,4	54,0	21,6
2021-4040	69	25,5	142,0	56,8
4041-6060	20	6,4	37,0	14,8
6061+	1	,9	9,0	3,6

Tablo 9'da boşanan katılımcıların gelir durumları incelendiğinde, kadınların %50,8' inin gelirlerinin olmadıkları, erkeklerin %56,8'inin ise 2021-4040 lira arasında gelire sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 10: Boşanan Katılımcıların Çocuk Sayıları

Çocuk Sayısı		
	Frekans	Yüzde
Yok	101	40,4
1,00	49	19,6
2,00	54	21,6
3,00	25	10,0
4,00	14	5,6
5,00	5	2,0
7,00	2	,8

Tablo 10'da boşanan katılımcıların çocuk sayılarına bakıldığında ise boşanan katılımcıların yüksek oranda %40,4'ünün çocuksuz oldukları görülmektedir.

Tablo 11: Boşanan Katılımcıların Akraba Olup Olmadıkları

Akrabalık		
	Frekans	Yüzde
Evet	53	21,2
Hayır	197	78,8

Tablo 11'de boşanan katılımcıların çiftlerin %78,8'inin akraba olmadıkları görülmektedir.

Tablo 12: Boşanan Katılımcıların Tanışma Şekilleri

Tanışma Şekli		
	Frekans	Yüzde
Görücü Usulü	63	25,2
İnternette	25	10,0
Arkadaş Vasıtasıyla	63	25,2
Akraba Vasıtasıyla	47	18,8
Aynı İşyeri, Üniversite, Lise vb.	52	20,8

Tablo 12'de boşanan katılımcıların evlilik öncesi tanışma şekillerinin de çoğunlukla görücü usulü (%25,2) ve arkadaş vasıtasıyla (%25,2) oldukları görülmektedir.

Tablo 13: Boşanan Katılımcıların Evli İken Aileler ile Yaşama Süreleri

Aile ile Yaşama Süresi		
	Frekans	Yüzde
,00	168	67,2
1,00	12	4,8
2,00	26	10,4
3,00	13	5,2
4,00	9	4,0
5,00	8	3,2
6,00	2	,8
7,00	2	,8
8,00	4	1,2
10,00	2	,8
13	1	,4
15	1	,4
16	1	,4
21	1	,4

Tablo 13'te boşanan katılımcıların %67,2' sinin evli iken aileleri ile yaşamadıkları görülmektedir.

Tablo 14: Boşanan Katılımcıların Evlenmeden Önce Tanışma Süreleri

Önceden Tanışma Süresi		
	Frekans	Yüzde
0-12 ay	70	28,0
13-24 ay	76	30,4
25-36 ay	56	22,4
37-48 ay	27	10,8
49-60 ay	6	2,4
61-72 ay	7	2,8
73-84 ay	6	2,4
85+ ay	2	,8

Tablo 14'te boşanan katılımcıların evlenmeden önce tanışma süresinin en yüksek 13-24 ay (%30,4) olduğu görülmektedir.

Tablo 15: Boşanan Katılımcıların Nişanlı Kalma Süreleri

Nişanlı Kalma Süreleri		
	Frekans	Yüzde
0-12 ay	140	56,0
13-24 ay	77	30,8
25-36 ay	22	8,8
37-48 ay	3	1,2
61-72 ay	4	1,6
73-84 ay	3	1,2
85+ ay	1	0,4

Tablo 15'te boşanan katılımcıların nişanlı kalma süresinin ise en fazla 0-12 ay (%56) olduğu görülmektedir.

Tablo 16: Katılımcıların Boşanmaya Etki Eden Faktörlere Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Analizi

No	Sorular	Sayı	Yüzde
7	Boşanmamızda eşimin beni aldatması etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	65	26,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	42	16,8
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	31	12,4
	Katılıyorum	40	16,0
	Kesinlikle Katılıyorum	72	28,8
8	Boşanmamızda eşimin beni öldürmeye teşebbüs etmesi etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	102	40,8
	Kesinlikle Katılmıyorum	62	24,8

Tablo 16'nın devamı: Katılımcıların Boşanmaya Etki Eden Faktörlere Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Analizi

	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	30	12,0
	Katılıyorum	28	11,2
	Kesinlikle Katılıyorum	28	11,2
9	Boşanmamızda eşimin bana kötü davranması etkili olmuştur		
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	18	7,2
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	19	7,6
	Katılıyorum	30	12,0
	Kesinlikle Katılıyorum	64	25,6
10	Boşanmamızda eşimin ağır derecede onur kırıcı davranışlarda bulunması etkili olmuştur	119	47,6
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	23	9,2
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	31	12,4
	Katılıyorum	32	12,8
	Kesinlikle Katılıyorum	57	22,8
11	Boşanmamızda eşimin adli suçlar işlemesi etkili olmuştur	107	42,8
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	104	41,6
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	73	29,2
	Katılıyorum	18	7,2
	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,8
12	Boşanmamızda eşimin kötü bir yaşam sürmesi etkili olmuştur	38	15,2
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	72	28,8
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	60	24,0
	Katılıyorum	25	10,0
	Kesinlikle Katılıyorum	43	17,2
	Kesinlikle Katılıyorum	43	17,2
13	Boşanmamızda eşimin dini inanışları etkili olmuştur	50	20,0
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	137	54,8
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	46	18,4
	Katılıyorum	26	10,4
	Kesinlikle Katılıyorum	17	6,8

Tablo 16'nın devamı: Katılımcıların Boşanmaya Etki Eden Faktörlere Verdikleri Cevaplara Ait Frekans Analizi

14	Boşanmamızda eşimin beni terk etmesi etkili olmuştur	24	9,6
	Katılmıyorum		
	Kesinlikle Katılmıyorum	69	27,6
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	36	14,4
	Katılıyorum	40	16,0
	Kesinlikle Katılıyorum	55	22,0
15	Boşanmamızda eşimin psikolojik sorunları olması etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	119	47,6
	Kesinlikle Katılmıyorum	52	20,8
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	23	9,2
	Katılıyorum	26	10,4
	Kesinlikle Katılıyorum	30	12,0
16	Boşanmamızda eşimle aramızdaki şiddetli geçimsizlik etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	14	5,6
	Kesinlikle Katılmıyorum	11	4,4
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	9	3,6
	Katılıyorum	53	21,2
	Kesinlikle Katılıyorum	163	65,2
17	Boşanmamızda eşimle aramızdaki cinsel sorunlar etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	92	36,8
	Kesinlikle Katılmıyorum	47	18,8
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	39	15,6
	Katılıyorum	38	15,2
	Kesinlikle Katılıyorum	34	13,6
18	Boşanmamızda eşimin kumar bağımlılığı etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	111	44,4
	Kesinlikle Katılmıyorum	60	24,0
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	16	6,4
	Katılıyorum	26	10,4
	Kesinlikle Katılıyorum	37	14,8
19	Boşanmamızda eşimin alkol-madde bağımlılığı etkili olmuştur		
	Katılmıyorum	80	32
	Kesinlikle Katılmıyorum	53	21,2
	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	22	8,8
	Katılıyorum	38	15,2
	Kesinlikle Katılıyorum	57	22,8

Tablo 16’da katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde, boşanmalarda en çok etkili olan faktörler sırasıyla: şiddetli geçimsizlik (%65,2), eşin kötü davranması (%47,6), eşin ağır derecede onur kırıcı davranışlarda bulunması (%42,8) olduğu görülmektedir.

Katılımcılara uygulanan ankette evlilik süresi üzerine etki edebilecek bütün sorular seçilerek Katlı Korelasyon ve Regresyon Analizleri yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Katlı Korelasyon Katsayısı $r=0,776$ bulunmuş ve bazı faktörlerin evlilik süresi üzerine etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu faktörler; erkeğin eğitim seviyesi, erkeğin bayanla arasındaki yaş farkı, eşlerin aldatması, öldürmeye teşebbüs etmesi, kötü davranması, çocuk sayısı ve eşlerin aileleri ile birlikte yaşamalarının etkisi olarak ortaya çıkmıştır. Bu denklem olarak yazılırsa;

$$X_1=-4,841+0,886X_3+0,195X_4+0,319X_{12}-0,499X_{13}+0,462X_{14}+1,429X_{25}+0,519X_{26}$$

Tablo 17: Katılımcıların Boşanmaya Etki Eden Faktörlere Verdikleri Cevaplar Arasındaki Farkın Analizi

Faktörler	T	df	Anlamlılık Düzeyi
Boşanmamızda eşimin beni aldatması etkilidir	0,836	0,404	0,168
Boşanmamızda eşimin beni öldürmeye teşebbüs etmesi etkilidir	0,642	0,522	0,113
Boşanmamızda eşimin bana kötü davranması etkilidir	-1,673	0,096	0,263
Boşanmamızda eşimin ağır derecede onur kırıcı davranışlarda bulunması etkilidir	-1,175	0,241	0,202
Boşanmamızda eşimin adli suçlar işlemesi etkilidir	0,200	0,842	0,0366*
Boşanmamızda eşimin haysiyetsiz bir yaşam sürmesi etkilidir	0,182	0,856	0,0352*
Boşanmamızda eşimin dini inanışları etkilidir	0,541	0,589	0,0922
Boşanmamızda eşimin beni terk etmesi etkilidir	0,196	0,844	0,0376*
Boşanmamızda eşimin akıl hastası olması etkilidir	-0,357	0,721	0,064
Boşanmamızda eşimle aramızdaki şiddetli geçimsizlik etkilidir	1,144	0,254	0,161
Boşanmamızda eşimle aramızdaki cinsel sorunlar etkilidir	0,523	0,601	0,096
Boşanmamızda eşimin kumar bağımlılığı etkilidir	-0,342	0,733	0,064
Boşanmamızda eşimin alkol bağımlılığı etkilidir	0,495	0,621	0,099

* $p<0.05$ anlam düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 17’de ankete katılan bayan ve erkekler arasında sorulara verilen cevaplara göre aralarında fark olup olmadıkları belirlemek için bağımsız t testi yapılmış, boşanmada 'adli suçların etkili olup olmaması', 'eşin haysiyetsiz bir yaşam sürmesi' ve 'eşin terk etmesi' sorularına verilen cevaplar haricinde diğer sorulara verilen cevaplar arasında fark olmadığı bulunmuştur.

Günümüz koşullarında boşanma sebeplerine etki eden faktörlerin incelenmesi önem arz etmektedir. Boşanmalar psikolojik, ekonomik ve sosyal yönden toplumları etkilemektedir. Boşanmaların engellenmesi boşanmalara etki eden faktörlerin iyi araştırılmasına bağlıdır böylece boşanmaları etkileyen faktörlerin araştırılması önem taşımaktadır (Doğan, 2016).

SONUÇ

Yapılan çalışmada analiz sonuçlarına göre katılımcıların anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde boşanmalarda en etkili faktörün 'şiddetli geçimsizlik' olduğu ortaya çıkmaktadır. TÜİK 2018 ve 2019 yılları boşanma istatistikleri de çalışmayı destekler niteliktedir. Yıllar itibariyle

evlilik sayıları azalırken boşanma sayıları artmaktadır. Boşanan kadın katılımcıların evli iken çalışmıyor olup boşandıktan sonra çalışmaya başlamaları, geçim sıkıntısı yaşadıklarını, çocuklarının gelecekle ilgili kaygı taşıdıklarını, ailelerinden yeterli desteği görmediklerine işaret etmektedir. Katılımcıların anket sorularına vermiş oldukları cevaplara istinaden yüksek oranda eğitim durumlarının lise, evlenmeden önce tanışma sürelerinin 12-24 ay ve nişanlı kalma sürelerinin ise 0-12 ay olduğu dolayısıyla eşlerin birbirlerini tam olarak tanımadan evlendiklerini işaret etmektedir. Katılımcıların gelir düzeyleri incelendiğinde ise kadın katılımcıların yarısından fazlasının geliri olmadığı, erkek katılımcıların ise 2021 ile 4040 lira arasında gelire sahip oldukları dolayısıyla geçim sıkıntısı çektiklerini göstermektedir. Boşanmalarda geçimsizlik sebepleri arasında maddiyat etkili olabilmektedir. Yapılan katlı korelasyon analizi sonucunda bazı faktörlerin; erkeğin eğitim seviyesi, erkeğin bayanla arasındaki yaş farkı, eşlerin aldatması, öldürmeye teşebbüs etmesi, kötü davranması, çocuk sayısı ve eşlerin aileleri ile birlikte yaşamalarının evlilik süreleri ile etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Ankete katılan bayan ve erkekler arasında sorulara verilen cevaplar yönünden fark olup olmadıkları belirlemek için bağımsız t testi yapılmış, boşanmada 'adli suçların etkili olup olmaması', 'eşin haysiyetsiz bir yaşam sürmesi' ve 'eşin terk etmesi' sorularına verilen cevaplar haricinde diğer sorulara verilen cevaplar arasında fark olmadığı bulunmuştur.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar, yapılan diğer çalışmalarla örtüşmektedir. Tilson ve Larsen (2000)'in, Kır ve Bülbül (2012)'ün çalışmalarından elde edilen 'çocuk sahibi olmamanın boşanma riski üzerinde önemli bir etkisi olduğu' sonuçlar ile paralellik göstermektedir. Arıkan (1996), boşanmaya yönelik tutumlar araştırılmış, katılımcılar arasında anlaşmazlıkların başında ekonomik konuların geldiği, eşlerden ayrı yaşamamış olanların düzeyi (% 89) oldukça yüksektir. Boşanma nedenleri olarak ta % 17,9'u 'şiddetli geçimsizlik', % 13,4'ü 'içki' ve % 13'ü de 'kumar' olarak belirtilmiştir (Arıkan, 1996).

Boşanma, bireysel olduğu kadar toplumsal bir sorundur. Boşanma sonrası aile bireyleri özellikle de çocuklar bu durumdan olumsuz yönde etkilenmektedirler. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre; 2018 yılında boşanmaların 143.573, 2019 yılında ise 155 bin 47 çift olarak gerçekleştiği toplamda 139 bin 660 çocuk velayete verildiği açıklanmıştır (<http://www.tuik.gov.tr/>).

Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda Türkiye'deki tüm illerde boşanma sebepleri ayrı ayrı incelenebilir, boşanmaları önleyici tedbirler alınabilir, evli çiftlere yönelik danışmanlık hizmetleri yaygın hale getirilebilir ve farklı aile danışmanlığı modelleri kullanılabilir. Kamu, boşanmayı önleyici programlar ile aile danışmanlık hizmetleri ve arabuluculuk hizmetleri alımı desteklemeli, uzmanlardan yardım alımını desteklemelidir, toplumu bilinçlendirme amaçlı faaliyetlerde bulunmalıdır (Uşaklı, 2013).

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ö. (2011). *Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasında Karşılaşılan Güçlükler*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arıkan, Ç. (1992). *Yoksulluk, Evlilikte Geçimsizlik ve Boşanma*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Arıkan, Ç. (1996). Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması. *Ankara Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayını*.
- Can, Y. ve Aksu N. B. (2016). Boşanma Sürecinde ve Sonrasında Kadın. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 888-902.
- Clarke, L. and Berrington, A. (1998). *Socio-Demographic Predictors of Divorce. J. Simons, High Divorce Rates: The State of the Evidence on Reasons and Remedies*, London: Lord Chancellor's Department.
- Desrosiers, H. and Le Bourdais, C. (1991). The Impact of Age at Marriage and Timing of First Birth on Marriage Dissolution in Canada. *Canadian Studies in Population*, 18(1), 29-51.
- Doğan Ş. (2016). Boşanma Nedenlerine Yönelik Tutumlar: Boşanmayı Artırıcı veya Engelleyici Faktörlere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *İnsan ve toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 991-1011.
- Eryavuz, K. A. ve Birecikli Ü. Ş. (2018). Türkiye'de Kadının Boşanması: Yaşam Analizi Modelleri. *Çalışma ve Toplum*, 3, 1227, 1252.

- Günindi, E. A. (2011). Türkiye'de Boşanma Olgusu ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyoloji Konferansları*, 1, 249-264.
- Güntürk, N. G. (2019). Terk Sebebiyle Boşanma. Marmara Üniversitesi S.B.E. Özel Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kır, D. ve Bülbül, Ö. (2012). İslâhiye İlçesinde Boşanma Olgusu Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 99-122.
- Köknel, Ö. (1986). *İnsanı Anlamak*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Lehrer, E. (2006). Age at Marriage and Marital Instability: Revisiting The Becker-Landes-Michael Hypothesis. *IZA Discussion Paper*. 2166, 1-40.
- Polat, D. (2012). *Boşanma Aşamasındaki Bireylerin Evlilik Çatışmaları, Çatışma İletişim Tarzları ve Sosyal Destek Sistemlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Sanizah, A., Hasfariza, F., Rahayu, S. N. and Nasliana, N. N. (2014). Determinants of Marital Dissolution: A Survival Analysis Approach. *International Journal of Economics and Statistics*, 2, 348-354.
- Sucu, İ. (2007). *Boşanmış Kadınların Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrası Toplumsal Kabulleri Sakarya İli Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Şendil, A. ve Terzioğlu, G. (2002). *Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması*. Ankara: T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.
- Tilson, D. and Larsen, U. (2000). Divorce in Ethiopia: The Impact of Early Marriage and Childlessness. *Journal of Biosocial Science*, 32(3), 355-372.
- Uphold Carrier, H. and Utz, R. (2012). Parental Divorce Among Young and Adult Children: A Long-Term Quantitative Analysis of Mental Health and Family Solidarity. *Journal of Divorce ve Remarriage*, 53(4), 247-266.
- Uşaklı, H. (2013). Eşinden Ayrılmış Annelerin Görüşü Açısından Çocuklarının Sorunları. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (2), 195-208.
- Uyar, S. (1999). *Boşanmış Bireylerin Evlilik Süreci ve Bugüne İlişkin Psikolojik Sorunları Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara: Gülhane Askeri Tıp Akademisi.
- TUİK (2019). 2019 Yılı Evlenme ve Boşanma İstatistikleri-Erişim adresi: <http://www.biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=111&locale=tr>, 23 Ekim 2019 tarihinde edinilmiştir.
- TUİK (2020). Türkiye İstatistik Kurumu, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri 2019-2020- Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/>, 23 Ekim 2019 tarihinde edinilmiştir.
- Alo Maliye (2020). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri-Erişim adresi: <http://www.alomaliye.com/2020/02/26/2019-evlenme-ve-bosanma-istatistikleri>, 23 Ekim 2019 tarihinde edinilmiştir.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In today's world, where divorces are rapidly increasing, which is an undesirable situation in the society, it is important to examine the factors affecting the causes of divorce. Turkey Statistical Institute, according to the yearly number of marriages is increasing the number of divorces decreased. Prevention of divorce depends on good investigation of factors affecting divorce. The purpose of the study is to determine the factors that affecting divorce. It was aimed to determine the factors affecting the duration of marriage and whether there are differences between male and female participants.

Methodology

In this study, the factors affecting the divorce were investigated by applying a face-to-face survey to 250 divorced people in Fethiye, Muğla, which is in the 3rd rank among the provinces in our country and parametric methods were used for statistical analysis. In the study, demographic information of the participants, frequency and percentage distributions of the answers they gave to the survey, averages of the answers given to the questions were analyzed and interpreted. Multiple Correlation and Regression Analysis was used to determine the factors affecting the duration of marriage, and T-Test Analysis was performed to determine whether there is a difference between male and female participants.

Findings

As a result of the study, it was revealed that the most effective factor on divorces was 'severe incompatibility', that divorced women started working after divorce while they were not married, had financial anxiety, and the individuals who were most affected by divorces in the family were children. The divorced female participants are not working while they are married and starting to work after divorce indicates that they have difficulties in subsistence, that their children are concerned about their future, and that they do not receive enough support from their families. According to the answers given by the participants to the survey, the high level of education is 12-24 months before the high school, the marriage period is 12-24 months and the engagement time is 0-12 months, so the married couples get married without knowing each other.

As a result of the Multiple Correlation Analysis, some of the factors; the education level of the man, the age difference between the man and the woman, the spouses' deceiving, attempting to kill, behaving badly, the number of children and the life of the married couples with their families have been influenced by their marriage duration. Independent t-Test was conducted to determine whether there were differences in the answers given to the questions between the men and women who participated in the survey and it was found that there was no difference between the answers given to the other questions excepts for the answers: 'whether the criminal offenses are effective in divorce', 'the spouse leads a life without dignity' and 'the spouse leaves'.

Conclusion and Discussion

According to the results of the study, when the responses of the participants to the survey are examined, it is revealed that the most effective factor in divorces is 'severe incompatibility'. TÜİK 2018 and 2019 divorce statistics also support the study. While the number of marriages decreases over the years. When the income levels of the participants are analyzed, it shows that more than half of the female participants do not have income, while the male participants have income between 2021 and 4040 Lira. In divorce, economic issues can be effective among the causes of incompatibility. The results obtained from the study is similar with other studies. The results obtained from the studies of Tilson and Larsen (2000), Kır and Bülbül (2012), show that "not having a child has a significant effect on the risk of divorce". Arıkan (1996), the attitudes towards divorce have been investigated and among the participants, the economic issues have come at the forefront of those who have not lived in same home with their relatives (89%). As a reason for divorce, 17.9% of the participants were stated to be incompatible, (13.4%) to drink and (13%) to gamble (Arıkan, 1996).